

En lille staldlænge er udnyttet til sygestald med cirka 50 stipladser. "Efter saneringen er her sjældent mere end 15-20 grise," siger Henrik Christiansen. Foto: Morten Thomsen.

Sanering giver mindre arbejde og større produktion i staldene

En tilladelse til 13.000 slagtesvin kan udnyttes fordi der er kapacitet i de eksisterende stalde.

Af Morten Thomsen

Med en slagtesvineproduktion på godt 10.000 slagtesvin årligt fordelt på tre ejendomme og 150 ha jordbrug har Henrik Christiansen, Grønvang ved Gørlev, nok at se til i hverdagen. Også selvom hans hustru Karen hjælper med at passe slagtesvinene. Når der er rigeligt at se til i dagligdagen er det vigtigt at slagtesvineproduktionen kører stabilt.

"Fra 2005 og frem blev sundhedstilstanden værre og værre," fortæller Henrik Christiansen, der ikke mindst husker efterårs- og vintermånederne som slemme.

Den sjældne Ap 8 forsøgte han at vaccinere mod ved indsættelsen, men uden meget held. Senere stødte mycoplasma lungesyge og PRRS til og det betød, at han skulle være endnu mere opmærksom på om der var grise, der skulle behandles. Når det var værst gik han grisene grundigt igennem tre gange dagligt for at sikre sig ikke at overse nogle behandlingskrævende grise.

"Det var et stort arbejde og det var umuligt at få stabilitet i produktionen," siger han.

Men den store arbejdsindsats bar på sin vis frugt, idet dødeligheden ikke kom over fire procent.

Alligevel var situationen for ægteparret uholdbar. I samråd med deres rådgivere besluttede de i februar 2009 at opsige smågriseaftalen. De var heldige at leverandøren kunne afsætte smågrise til puljen, så allerede i juni 2009 kom der efter en grundig rengøring og desinfektion nye smågrise i staldene. På det tidspunkt var det ikke vanskeligt at finde en ny smågriseleverandør.

På papiret har de nye smågrise mycplasma lungesyge, men på vej rundt i staldene hører man sjældent hoste. Henrik Christiansen funderer derfor over om soholdet hos den nye leverandør reelt har saneret sig fri for mycoplasma.

"Det er skønt, at der er så få syge grise," lyder det fra Karen.

Hun husker tydeligt hvilken arbejdsindsats de lagde i produktionen de senere år, og de konstante sygdomsudbrud virkede alt andet end motiverende.

De peger begge på at det store arbejde med at behandle syge grise og uvisheden om hvordan produktionen ville arte sig, er det de savner allermindst.

Stor ædelyst

På Grønvang, der også er familiens bopæl, er der restriktiv vådfodring i den nye stald med 1.050 stipladser, og ad libitum tørfoder i den gamle stald, hvor der er cirka 800 stipladser. På to mindre ejendomme producerer de tilsammen godt et par tusinde grise årligt. De har planer om at udvide produktionen hjemme og så droppe i hvert fald den ene af de to små stalde.

"Tilbage i november 2008 fik vi tilladelse til at fordoble produktionen herhjemme fra 6.500 til 13.000 slagte- ▶

Grønvang

- Slagtesvineproduktionen var indtil foråret 2009 præget af stigende problemer med lungesyge og PRRS
- En sanering sidste år ændrede dette billede radikalt.
- Forbruget af medicin til injektion er faldet 90 procent
- Tilvæksten er nu omkring 1.000 gram dagligt

Grønvang - historie

1999: Købt i fri handel, stalde renoveret til ca. 800 stipl.

2005: Ny stald til 1.050 stipl. taget i brug

2006-08: Stigende problemer med mycoplasma, Ap8 og PRRS

2009: Totalsaneret til SPF med opstart i juni

Henrik Christiansen

Alle sektioner bliver vasket og efterfølgende desinficeret med tågekanonen. "Det er en ekstra sikkerhed for at holde sundheden i top," siger Henrik Christiansen. Foto: Morten Thomsen.

Grisene trives med delvis spaltegulv, overdækning og restriktiv vådfodring. Næste gang Henrik Christiansen skal bygge bliver det sandsynligvis med samme inidretning. Foto: Morten Thomsen.

Henrik Christiansen glæder sig over den arbejdslettelse der er fulgt med saneringen. Foto: Morten Thomsen.

svin," siger Henrik Christiansen. Byggeriet er dog ikke sat i gang endnu. Afgørelsen er nemlig påklaget til Naturklagenævnet, men banken er ikke afvisende over for at finansiere byggeriet.

Da tilladelsen er givet kan de til gengæld udnytte at tilvæksten er langt højere end tidligere. De kan derfor lovligt producere flere svin end tidligere i de eksisterende stalde.

"Tilvæksten ligger omkring 1.000 gram dagligt, og vores medicinforbrug er faldet markant," fortæller ejeren. Han skønner at de kun bruger 10 procent injektionsmedicin sammenlignet med den gamle besætning.

Grisenes appaetit er også markant højere end i den gamle besætning. Det har betydet at kødprocenten kun ligger omkring 59. Derfor forsøger de kønsvis opfodring. Galtgrisene foderoptagelse begrænses til 2,85 foderenheder om dagen, mens sogrisene får lov til at æde 2,95 foderenheder. Endnu har de ikke nogle fornemmelse af hvor stor effekt ændringen giver, men de fornemmer klart, at grisene er temmelig sultne når det er fodretid.

På Grønvang hjemmeblandes foderet på basis af hjemmeavlet byg og hvede, samt en indkøbt soja-tilskudsfoderblandinger. De får gærfløde fra Novo i Kalundborg, men leverancerne har været lidt svingende den senere tid.

Produktionsdata

- 6.500 slagtesvin på Grønvang
- Hjemmeblandet (ligeligt på tør- og vådfoder)
- Tilskudsfoder og eget korn (60 hvede/40 byg)
- Gærfløde fra Novo
- 4.000 slagtesvin på to andre ejendomme: Indkøbt tørfoder

Vejer grise

Både den nye og den gamle stald på Grønvang er indrettet med delvis spaltegulv, hvilket Henrik Christiansen er godt tilfreds med. Så kan han nemlig frit give dem halm hver dag. Alle grise indsættes i rengjorte sektioner, der forinden er blevet desinficeret med tågekanon. Diarréer forekommer sjældent, og hvis han behandler en gris er det som regel for ledbetændelse, mens der er meget få halebid. En lille længe i den gamle stald er indrettet til sygesti.

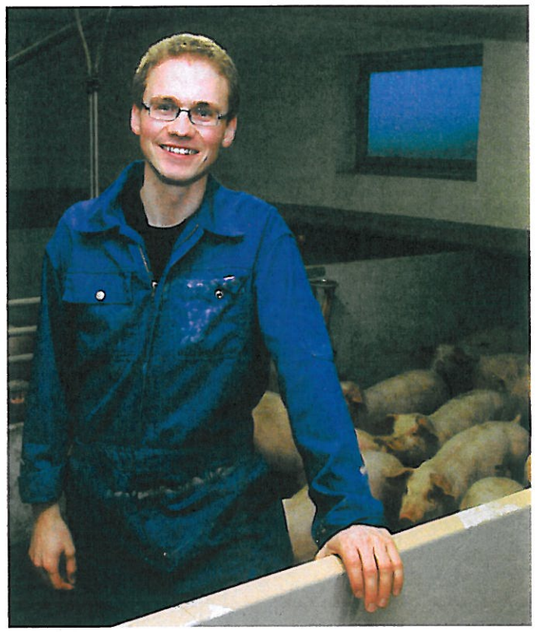
"Det er den perfekt til," siger Henrik Christensen og viser de to gange fem stier, alle med overdækning og plads til tre-fire grise pr. sti. Efter saneringen er der til så få grise i sygestalden, at temperaturen bliver betænkelig lav.

For et par år siden fik ægteparret lavet en beregning, der viste at det kostede dem 100.000 kroner til årligt at levere for mange overvægtige slagtesvin. Dengang passede Henrik Christiansen hele produktionen alene, så vejning var valgt fra af tidsmæssige årsager. På baggrund af regnestykket besluttede ægteparret, at Karen skulle droppe sit udearbejde og i stedet begynde at hjælpe sin mand med svineproduktionen.

Om 5 år:
"Så har vi udvidet produktionen til 13.000 slagtesvin på Grønvang."

"Nu vejer vi nok tre ud af fire grise," fortæller Karen Christiansen.

Det har betydet, at grisenes klassificering er blevet forbedret så meget, at ingen af dem er i tvivl om at de rent faktisk har tjent de 100.000 kroner årligt de blev stillet i udsigt.

Rettidig omhu

Af dyrlæge Kristian Krogh, LVK

Problemerne med Ap8 blev forstærket, da leverandørbesætningen blev smittet med PRRSdk. Ingen af de igangsatte tiltag skabte en tilfredsstillende stabilitet i sundheden, så derfor blev det besluttet at sanere hele besætningen og samtidig skifte smågriseleverandør. Dette vidner om vilje til at træffe nødvendige beslutninger, selvom det kan give store arbejdsmæssige og økonomiske udfordringer på kort sigt.

Efter en vellykket sanering, er der i dag ingen større sygdomsmæssige problemer. Enkelte grise behandles for ledbetændelse med antibiotika og smertestillende medicin med god effekt.

Der er meget små problemer med diarré og ingen problemer med lungebetændelse efter saneringen. Der høres stort set ikke mycoplasma hoste ved de nuværende grise, selvom de er smittet med mycoplasma lungesyge. Dette skyldes uden tvivl den velsektionerede drift på Grønvang og lavt smittepres ved smågriseleverandøren.

Som dyrlæge vil jeg også fremhæve den indsats der er på Grønvang over for syge og tilskadekomne dyr. Der er velindrettede sygesektioner i både den nye og gamle afdeling. Sygestierne har alle overdækning og blødt leje. Sammen med rettidig medicinsk behandling redder sygestierne mange grise.

Udfordringer

Den sundhedssituation der er på Grønvang for tiden er stort set optimalt og de sundhedsproblemer der er beskrevet er af mindre produktionsmæssig og økonomisk betydning.

Den største udfordring bliver derfor at få hævet kødprocenten i 2010.